

Bağırsak Parazitleri Gerçekten Zararlı mı?

Belki de sağlığımız, fazla sağlıklı bir ortamda yaşadığımız için bozuluyor. ABD'nin Iowa Üniversitesi araştırmacıları da bu olasılığı gözönünde tutarak ateşli bağırsak hastalığı çeken bazı hastalarına, olgunlaşmış bağırsak kurtçuklarına dönüşen parazit yumurtaları vermişler. Sonuç, öylesine olumlu ki, ekip deneyi genişletmeye hazırlanıyor. Deneklerin beşinde, iki-üç hafta içinde hastalık belirtilerinin tümüyle kaybolduğu görülmüş. Araştırmacılar, yalnızca bir "doz" parazit kurdunun, belirtileri bir ay süreyle yok ettiğini bildiriyorlar.

Ateşli Bağırsak Hastalığı, ülserli kolit ve Crohn Hastalığı için kullanılan genel bir terim. Hastalığa yol açanın, hiperaktif bağışıklık sistemi olduğuna inanılıyor. Bağırsaklarımızda bulunan ateş yapan hücreler, normalde bedenimizi, bağırsakların doğal yükünün yolaçabileceği enfeksiyonlardan korur. Bu etkili ve sürekli ateş, normalde beden tarafından çok sıkı bir denetim altında tutulur. Ateşli bağırsak enfeksiyonu, işte bu denetim mekanizmasının bozulması ve mukozal bağışıklık sisteminin, bağırsaklardaki normal bakterilere de şiddetli tepki vermeye başlamasıyla ortaya çıkıyor. Belirtiler, ishal, karın ağrısı, bağırsak

tıkanıklığı ve kanama. Araştırmacılar göre hastalığın özellikle sanayileşmiş ülkelerde görülmesinin nedeni, ileri hijyen sayesinde bağırsak parazitlerinin bulunmaması. Helminth kurtlar sınıfından parazitlerin, aşırı bağışıklık tepkisini frenlediğine inanılıyor. Dünya nüfusun üçte birinin, özellikle sıcak iklimlerde ve düşük hijyen koşullarında hızla üreyen bu parazitleri taşıdığı sanılıyor.

Iowa ekibinden Joel Weinstock, ateşli bağırsak hastalığındaki artışın, parazit enfeksiyonlarında gözle görülür bir azalmayı izlediğini fark etmiş. Araştırmacıya göre 70 yıl önce Amerikalı çocukların % 40'ı bağırsaklarında 20 cm'ye kadar uzayabilen *Ascaris lumbricoides* taşıyorlardı. 1940'larda pek çoğunun sindirim sistemine daha küçük olan kırbaç kurtları (*Trichuris trichuria*) yerleşmişti. Oysa 1960'lara gelindiğinde bunlar tümüyle kayboldu.

Weinstock, "bugün sterilize kutularda (evlerde) yaşıyoruz, sterilize hava soluyoruz ve sterilize su içiyoruz" diyor. "Oysa bağırsaklarımızda yaşayan kurtlar, en az üç milyon yıldır bizlerle; bedenimizdeki bağışıklık sistemi de bunların varlığına alışmış durumda." Bunların eksikliğinde bağışıklık sisteminin, gama-interferon gibi beyaz

kan hücrelerinin (akyuvarlar-makro-faj) faaliyetini hızlandıran ateş yapıcı unsurlar ürettiğine inanılıyor. Araştırmacıya göre "kurtlarımızı yitirdikçe, bağışıklık sistemimizi dizginleyecek doğal mekanizmaları da yitiriyoruz."

Deney için seçilen altı hastanın özelliği, steroidler ya da öteki bağışıklık dizginleyici ilaçlara cevap vermemeleri. Weinstock ve ekip arkadaşları, bu hastalara normal olarak insana bulaşmayan bir parazitin mikroskopik yumurtalarını bir içkiye karıştırarak içirmişler. Yumurtadan çıkan kurtçuklar, en fazla bir cm'ye kadar büyüyebiliyorlar, yalnızca bir ay yaşıyorlar ve üremiyorlar.

Başka bazı araştırmacılar da, *Lactobacillus* ve *Bifidobacterium* ile aynı sonucun elde edilip edilemeyeceğini belirlemek için deneyler yürütüyorlar.

Ancak tüm araştırmacılar, sonucun "placebo etkisi" denen ve bedeninin salt bir müdahale yapıldığı için gösterdiği olumlu tepki mi, yoksa gerçek bir tedavi mi olduğunu belirlemek için daha geniş deneyler yapılması gereği üzerinde birleşiyorlar.

Raşit Gürdilek

Kaynaklar
<http://www.uiowa.edu/~ournews/current/News/1999/aug99/hea/0809worms.html>
New Scientist, 7 Ağustos 1999